

במליחה לענין מעמיד אינו משום שחומרא דמעמיד לא אמרו בזה שרק מדרבנן נעשה נבלה. שא"כ ודאי היה חלוק דין מב"מ לא בטל מדין מעמיד כדכתבתי, אבל הקולא הוא שלענין מעמיד לא אמרינן במליחה חנ"נ אף שהוא בב"ה. ומשמע לו זה מלשון הש"ך שכתב הכא כיון דלא גאסר אלא ע"י מליחה וכבוש דאינו אלא מדרבנן ס"ל להרב דלא חשיב כגופו של איסור לענין שיאסור במעמיד בכ"ש. שלשון זה משמע שלא נעשה החלב נבלה לענין זה במליחה וכבישה, ולכן מקשה רגם לענין להחשיבו מב"מ שלא ליבטל אין להחשיב החלב כנבלה ע"י מליחה שהוא רק דרבנן. דהוא סובר שהטעם משום שלא רצו להחמיר כדי לאסור בתערובת כל שהו.

אבל ג"ז אינו מוכרח דעדיין יש לחלק דמין במינו למ"ד שלא בטל הא הוא דאורייתא והוי רק חד דרבנן בזה דהוא רק ע"י מליחה, אבל מעמיד למ"ד דמב"מ בטל הוא תרי דרבנן לבן הקלו, ולא משום דהקלו כדי שלא לאסור במשהו וזה יותר מסתבר. ונמצא שאם לא נסבור בקושית הדגמ"ד אלא שחלוק מב"מ למ"ד לא בטל ממעמיד יש לדחות ראיתו מרש"י שסובר כמהרש"ל. אבל מ"מ הא מהרש"ל סובר כן וגם ר"ת סובר כן ולהדגמ"ד גם רש"י סובר כן ולכן הוי ספקא דדינא, ולכן אם האיסור שמעמיד הוא רק איסור דרבנן או ספק איסור אף דאורייתא יש להתיר ביש ששים נגד האיסור אף שהוא מעמיד מדין ספק דרבנן ומדין ס"ס.

אבל כל זה הוא לענין דיעבר שטעו ועשו ההעמדה מאיסור דרבנן או מספק איסור, דלכתחלה הא אסור לבטל איסור לכתחלה אף באיסור דרבנן כדאיתא בסימן צ"ט סעיף ו' ואף בספק איסור אסור לבטל לכתחלה מב"ש. וא"כ אסור ליתן הכשר ליהודי שיעשה ההעמדה בדבר איסור אף רק מדרבנן וספק איסור משום שאסור לבטל לכתחלה.

ואיסור דזעלאטין הוא רק ספק איסור או הוא רק איסור מדרבנן שהלאו דנבלה ליכא על עור ועצמות, ורק שהרמב"ם כתב בפ"ד ממ"א ה"ח אע"פ שהוא אסור ה"ז פטור ולא ידוע לנו האיסור אם הוא מדאורייתא מאיזה למוד אך לא לאיסור לאו, או שהוא איסור מדרבנן ואין כאן המקום להאריך בזה. וא"כ אם הוא מעמיד ויש שם ששים נגדו יש להקל אם נעשה בטעות כדלעיל.

ואם העמדה ראית קרים נחשב העמדה אין זה דבר ברור ויש להחמיר להחשיבו למעמיד, ובכל

אופן למעשה ליהודי הרוצה לעשות איזו קרים אסור לו להעמיד בדבר איסור אף דרבנן ואף ספק משום האיסור לבטל איסור לכתחלה, ואף שלא היה מעמיד כלל היה אסור לערב אף טפה אחת. וממילא צריכים למצא דבר מותר שיכול להעמיד האיזו קרים ששמעתי שיש דברים מותרים שמעמידים בהם.

ידידו המברכו בגח"ט.

משה פיינשטיין

סימן לג

בענין בייגל אם יש איסור רבשולי עכו"ם, ובמים חמים שבבתים לענין שבת, ובהולכת עגלות שישנים התינוקות בשבת, ובדבר פרוצים אם טוב יותר לראות שילכו בגילוי הראש כדי שיחשבו לרשעים ולא ילמדו מהם

א"ח שבועות חשכ"ב.

מע"כ ידידי הנכבד מוהר"ר יעקב דרסק שליט"א.

הנה בדבר הבייגל אשר בעודה עיסה נותנים אותה במים רותחים ואח"כ אופים אותם בתנור אם יש בזה איסור בשולי עכו"ם, פשוט לע"ד מכיון שבהשול קצת ע"י המים רותחים היתה העיסה ראויה לאכילה לא נאסרה מצד בשולי עכו"ם, ומצד האפיה הם רק בדין פת עכו"ם של פלטר שנוהגין להתיר אף במקום שפת ישראל מצוי כה"א שהביא הרמ"א בסימן קי"ב סעיף ב' ומשמע שפוסק כן, וכדביא הש"ך בסק"ט בשם הרמ"א בת"ח והב"ח ועוד אחרונים. וגם כיון שבייגל כתב כתר"ה שלא מצוי של ישראל אף שפת אחר מצוי נחשב לא מצוי ומותר אף להמחבר כדאיתא בסעיף ד' באם פת פלטר העכו"ם הוא יפה משל ישראל או שהוא מין אחר מטעם דכיון דדעתו נוחה יותר בפת פלטר זה מפני חשיבותו בעיניו ה"ז כפת דחוקה לו, וכ"כ הוא כשרוצה לאכול בייגל שאינם של ישראל במקום זה אף שיש פת אחר של ישראל שמותר אף להמחבר, ואף שכתב זה בלשון יש אומרים משמע שפוסק כן דהא לא הביא חולק ע"ז, וכן מפורש בש"ך סק"ט שאף שכתב שיש לזוהר אף כל ימות השנה שלא

לאכול פת עכ"ם פלטר היכא די ש פלטר ישראל מסיק כשהפת עכ"ם יפה יותר שרי כדלקמן סעיף ה' הרי מפורש שפוסק כן המחבר ולכן אין לאסור הבייגל לרוב בנ"א הנוהגין היתר בפת של עכ"ם פלטר.

אבל כל זה הוא כשידוע שאין גותנים שומן כהעיסה שאין לחוש משום תערובות איסור, דאם יש לחוש שגותנים בהעיסה שומן הרי יש לחוש לשומן איסור דחלב ובהמה טמאה, שעכ"ם וכן ישראל מחלל שבת אין נאמנים ואסור לאוכלם, וצריך לחקור אחר זה מבקיאין בעשיית הבייגל ואם יתודע בברור דלא צריכין לשומן יהיו מותרין לרוב בנ"א שאוכלין פת פלטר של עכ"ם, ואם יהיה ספק אסור מדין ספקא לחומרא ואף שיאמרו שלא נתנו שומן או שנתנו שומן כשר אין לסמוך עליהם דאין נאמנים.

וכדבר המים חמים שבבתים שכמה שמוציא נכנסים מים קרים תחתיהם ומתבשלים, פשוט שאסור להוציא בשבת רהוא כפסיק רישיה שאסור אף בלא מתכוין, וגם אפשר יש להחשיב שהוא גם מתכוין שהרי אם לא היו נכנסים מים אחרים הקרים לא יהיה לו בעוד איזה שעות מים חמים כשיצטרך להם ולכן אין מקום להתיר, ורק מי שיש לו בית לעצמו יכול לכבות את האש ע"ש כשתי שעות קודם השבת שיפסקו מלהיות רותחין שיותר קרוב שלא יתחממו המים קרים הנכנסים לשם במדה דהיד סולדת ויהיה מותר, או כשיוכל לתקן שלא יכנסו הקרים ביום השבת יהיה מותר, אבל בסתם הבתים אסור ואיני יודע שום צד היתר.

ובדבר להוליך העגלות של תינוקות בשבת ברה"ר ואף בכרמלית, פשוט שאסור דתינוק שאינו יכול לילך תא אינו נושא את עצמו כדאיתא בשבת דף קכ"ח לר' יהודה שהוא מפרש דברי רבנן שאימתי הוא לפרש כדאיתא שם ברא"ש ואם היה נושא את עצמו אף בגורר לא היה אוסר לדדות כדאיתא ברש"י בהיתר לדדות את בנה כשנוטל אחת ומניח אחת, וכן איתא בתוס' שם דף צ"ד, ואף לתוס' דף ק"ל שאף בתינוק שאינו יכול לילך נושא א"ע כשהוא בריא וליכא איסור דאורייתא דמצד העגלה נמי אינו חייב משום שטפלה לתינוק כדאיתא שם בדף צ"ג, מ"מ מדרבנן הא אסור להוציא אף גדול, ובפרט שלרוב הפוסקים אינו נושא א"ע כשאינו יכול לילך ואסור מראורייתא, עיין בפמ"ג בא"א סימן ש"ח ס"ק ע"א ולכן אסור אף בכרמלית וצריך

למחות אם יש ספק שישמעו ומאחר שנחשבו לשומרות שבת ודאי צריך לומר להן ולפרסם הדבר.

ובדבר אלו שהולכים למקום שעושין עניני פריצות כרקודים של בחורים ובתולות יחד ויש שגם הם עצמם עוברים על איסור פריצות זה אף שבשאר מצות התורה הם נזהרים והולכים מכוסים ראשיהם ביארמולקעס אם יש לומר להם שאם הולכים לשם וכ"ש אם גם הם מרקדין שיסירו היארמולקע וילכו בגלוי הראש כדי שלא יאמרו הרואים שרקוד כזה מותר מאחר שגם שומרי תורה שאין הולכין בגילוי הראש נמי הולכין לשם ומרקדין וכשילכו בגילוי הראש לא ילמדו מהם כי יאמרו שהם רשעים ועוברים על כל איסורים, פשוט לע"ד שאין לומר להם לעבור עוד איסור אף רק איסור מנהג חשוב ככיסוי הראש אף שלדעת האומר יהיה מזה תועלת שמ"מ אין לומר לאדם שיעבור עוד איסור וגם עצם הדבר הוא טעות דאם יודעין אותו לאיש שומר שבת ומניח תפילין ומתפלל ויראו שהולך בגילוי הראש למקומות הפריצות ילמדו גם זה שאין לחוש כשרוצים לרקוד ושאר עניני פריצות גם לכיסוי הראש, ונמצא שלא יהיה התועלת אלא כשיאמרו להם שיעברו על כל מצות התורה שידעו שהם רשעים גמורים, זה ודאי שאסור להסיתם לעבור אף איסור קל, ואדרבה החיוב לראות על כל אדם אף על עוברי עבירה שיקיימו מה שאפשר ללמדם שיקיימו אף שאין יכולים להשפיע עליהם שיקיימו כל התורה, וגם פשוט שכל עבירה שאדם עושה בפרהסיא יש בזה גם עון דחלול השם וכשיעשה רק עבירה אחת יהיה רק חלול השם בעבירה זו וכשיעבור או עוד עבירה יהיה חלול השם ביותר ולכן ח"ו להתיר להסית לאיסורין בשביל סברות ודמיונות של עצמו שהוא למעט חלול השם, וכשיש בעיר אנשים כאלו שהם שומרי תורה וגם מכסים ראשם ומ"מ הם פרוצים ברקודים וכדומה צריך לפרסם ביותר חומר האיסור כדי שלא ילמדו מהם.

ידידו,

משה פיינשטיין